

Europese richtlijnen privacy en corona

04-05-2020

Het European Data Protection Board (EDPB) heeft onlangs twee nieuwe richtlijnen vastgesteld met betrekking tot privacyvraagstukken die in het kader van de coronacrisis ontstaan. In de richtlijnen geeft de EDPB uitleg over hoe de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) moet worden toegepast in het kader van gegevensverwerkingen bij bestrijding van het coronavirus.

Twee richtlijnen

De eerste richtlijn (Guidelines on the processing of health data for research purposes in the context of the COVID-19 outbreak) ziet op het verwerken van gezondheidsgegevens voor wetenschappelijk onderzoek naar het coronavirus. De tweede richtlijn (Guidelines on geolocation and contact tracing tools in the context of the COVID-19 outbreak) ziet op het verwerken van locatiegegevens en het gebruik van apps die contactmomenten tussen mensen traceren (“contact tracing apps”).

De richtlijnen zijn onder meer bedoeld voor Europese overheden, bedrijven en organisaties zoals ziekenhuizen.

Richtlijn inzake verwerken gezondheidsgegevens voor wetenschappelijk onderzoek

Het EDPB geeft enkele toepassingen van regels uit de AVG op het verwerken van gezondheidsgegevens in het kader van wetenschappelijke onderzoek naar het coronavirus. Meer uitgebreide richtsnoeren over dit onderwerp van het EDPB zijn nog in ontwikkeling.

Samengevat komt in de richtlijnen het volgende aan bod:

- De AVG kent een aantal specifieke regels voor het verwerken van gezondheidsgegevens voor wetenschappelijke doeleinden (zoals art. 5 lid 1 sub b en e AVG, art. 14 lid 5 sub b AVG, art. 89 AVG).
- De relevante grondslagen zijn toestemming (art. 6 lid 1 sub a AVG), een publiekrechtelijke taak (art. 6 lid 1 sub e AVG) of een gerechtvaardigd belang (art. 6 lid 1 sub f AVG).
- Gezondheidsgegevens zijn bijzondere persoonsgegevens die alleen verwerkt mogen worden als daar een uitzondering voor is (art. 9 AVG). Relevante uitzonderingen waaronder gezondheidsgegevens verwerkt mogen worden zijn art. 9 lid 2 sub i en/of j AVG. Nationale wetgevers kunnen in dat kader specifieke wetgeving vaststellen.
- De basisbeginselen voor het verwerken van persoonsgegevens uit art. 5 AVG dienen altijd in acht te worden genomen. Het betreft onder meer de informatieplicht en uitzonderingen daarop, doel en doelbinding, dataminimalisatie en de opslagbeperking.
- Gezondheidsgegevens zijn gevoelige persoonsgegevens die een hogere mate van beveiliging verdienen. Hiermee dient rekening te worden gehouden bij het voldoen aan de verplichtingen uit art. 32 AVG en art. 89 AVG. Beveiligingsmaatregelen die ten minste getroffen moeten worden zijn: pseudonimisering, encryptie, afspraken tot geheimhouding, beperkte autorisatie en logging.
- Voorafgaand aan de verwerking dienen bewaartermijnen bepaald te worden. Deze moeten proportioneel zijn. Bewaartermijnen kunnen volgen uit nationale wetgeving.
- Betrokkenen moeten de mogelijkheid hebben om hun rechten te kunnen uitoefenen. In beginsel worden de rechten van betrokkenen niet door de coronacrisis beperkt. In bepaalde gevallen kunnen deze rechten op de voet van art. 89 lid 2 AVG wel beperkt worden door nationale wetgeving. **NB:** de Nederlandse Uitvoeringswet AVG (UAVG) bevat in art. 44 de mogelijkheid om artikelen 15, 16 en 18 buiten toepassing te laten.
- Er bestaat de mogelijkheid dat gezondheidsgegevens in het kader van internationale samenwerking worden verstrekt buiten de grenzen van de EER. Dat mag volgens de AVG alleen als er een adequaatheidsbesluit is (art. 45 AVG) of andere passende waarborgen zijn getroffen (art. 46 AVG). Indien die ontbreken bevat art. 49 AVG strikte voorwaarden waaronder verstrekking toch mag plaatsvinden. Deze gevallen hebben echter een zeer uitzonderlijk karakter.

Richtlijn inzake verwerken van locatiegegevens en het gebruik van apps die

contactmomenten tussen mensen traceren

Door verschillende landen worden apps ontwikkeld waarmee de verspreiding van het virus in kaart gebracht kan worden en effectiviteit van maatregelen kan worden beoordeeld. Met deze apps worden vaak locatiegegevens verwerkt of contactmomenten tussen mensen getraceerd. In Nederland is de overheid ook aan het kijken naar de mogelijkheden voor zo een app. De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) heeft onlangs al een aantal app-voorstellen bekeken, maar heeft hierover geen oordeel kunnen geven. De kaders voor de corona-app waren door de overheid niet duidelijk genoeg gesteld. De app-voorstellen waren daardoor onvoldoende uitgewerkt door de app-ontwikkelaars. Het is nu dus in Nederland nog niet duidelijk of zo een app er gaat komen. In ieder geval zal hierbij ook gekeken moeten worden naar de richtlijnen van de EDPB.

In deze richtlijnen verduidelijkt EDPB de eisen waaronder locatiegegevens verwerkt mogen worden en waaraan contact tracing apps moeten voldoen onder de AVG. Denk aan de eisen dat specifieke doeleinden zijn vastgesteld, en dat is afgewogen of de app het meest effectieve middel is voor die doeleinden en of er niet minder ingrijpende middelen mogelijk zijn.

Voor app-ontwikkelaars en betrokken partijen is met name de bijlage bij deze richtlijnen relevant. Deze bijlage bevat concrete criteria waaraan contact tracing apps moeten voldoen. Zoals dat de app altijd op vrijwillige basis gebruikt moet worden. Ook bevat de bijlage een lijst waarmee app-ontwikkelaars kunnen analyseren of de app voldoet aan de criteria.

Ten aanzien van locatiegegevens dienen, afhankelijk van de bron van de locatiegegevens, ook verplichtingen uit de telecommunicatiewetgeving (ePrivacy richtlijn 2002/58/EG) in acht worden genomen. Indien mogelijk dient altijd voorkeur worden gegeven aan een anonieme verwerking van locatiegegevens. De lat voor wanneer sprake is van anonimiseren ligt hoog. Volgens het EDPB kan anonimiseren alleen bereikt worden met een dataset op geaggregeerd niveau. Volgens het EDPB kunnen locatiegegevens binnen een bepaalde periode van een individueel persoon niet volledig worden geanonimiseerd. Dat geldt ook voor data die onvoldoende geaggregeerd is. De AP heeft –mede naar aanleiding van deze richtlijnen – een informatieblad anonimiteit en geaggregeerde telecomdata gepubliceerd.

Daarnaast bevatten de richtlijnen een aantal concrete aanbevelingen voor het ontwikkelen van contact tracing apps. Onder meer:

- Het aantal persoonsgegevens dat verwerkt wordt met de app dient tot een absoluut minimum te worden beperkt.
- De nieuwste versleutelingstechnieken dienen te worden gebruikt ter beveiliging van de gegevens.
- Voordat een gebruiker in de app als ‘besmet’ wordt aangemerkt, is een autorisatie vereist (bijvoorbeeld door middel van een unieke code van de testlocatie).
- De verwerkingsverantwoordelijke dient begrijpelijke, duidelijke informatie te verstrekken over waar burgers de app kunnen downloaden.

Afsluitende opmerkingen auteur

Dit artikel bevat een inhoudsoverzicht van de richtlijnen van het EDPB over privacyvraagstukken in de coronacrisis. De richtlijnen omtrent verwerking van gezondheidsgegevens voor wetenschappelijke doeleinden zijn voornamelijk van algemene aard. Een concrete toepassing hiervan vereist nog veel interpretatie. De richtlijnen omtrent locatiegegevens en contact tracing apps zijn wel van meer concrete aard. Hopelijk bieden deze richtlijnen meer duidelijkheid voor lidstaten en app-ontwikkelaars.

Dit nieuwsartikel is geschreven door mr. Liesbeth Wooschot van Hekkelman Advocaten N.V.

GEGEVENS

Wetgeving

Jurisprudentie

Officiële publicaties

Europese regelgeving

AVG

Soort nieuws

Nieuws

Publicatiedatum

04-05-2020

Nummer

2020/080

